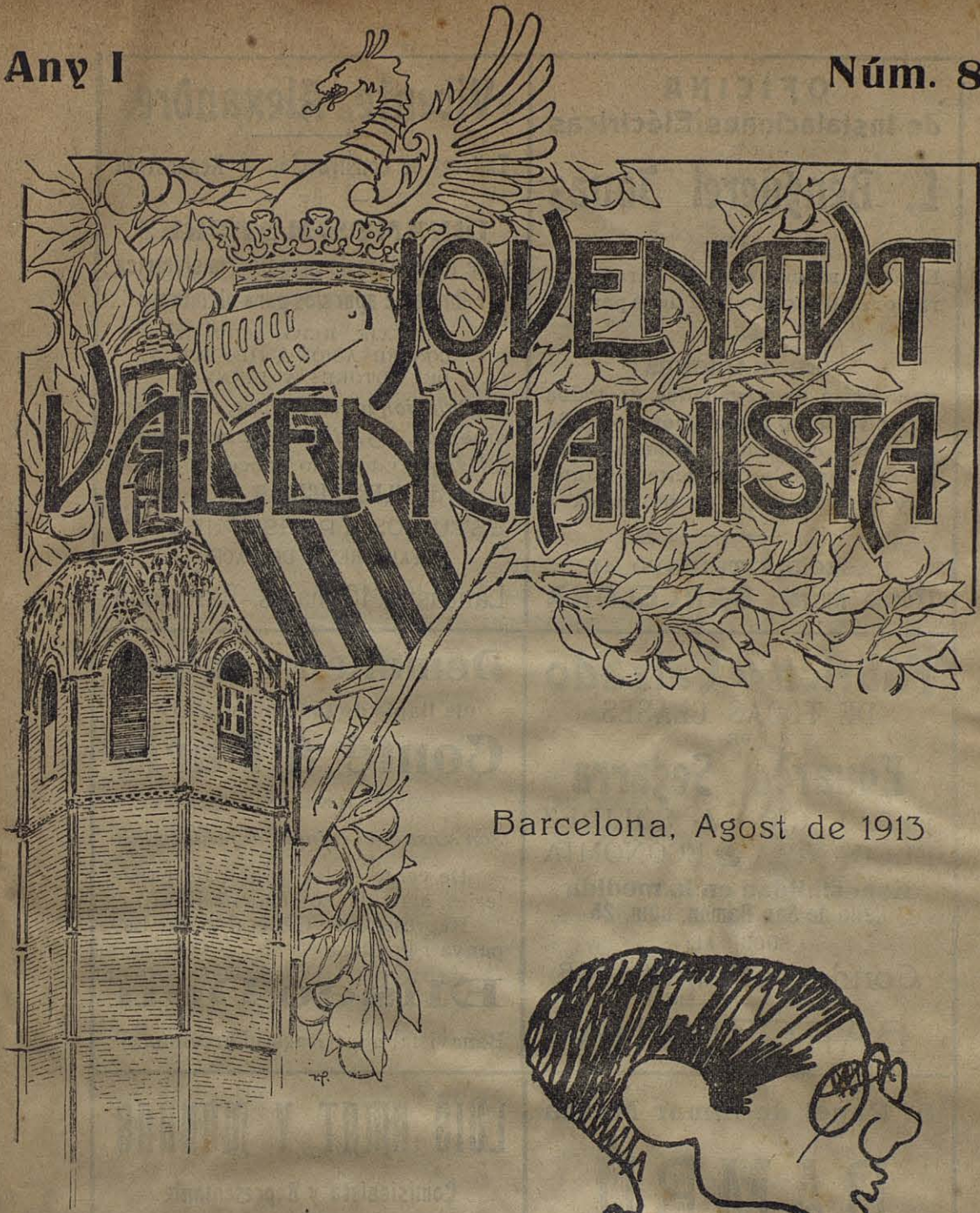

Any I

Núm. 8

Barcelona, Agost de 1913

APAREIX CADA MES

5 cts.

Marcus

GASPAR ESCUDER

OFICINA
de Instalaciones Eléctricas
— DE —
L. Benguerel Jouas

Establecimiento especial para Reparaciones de toda clase de Aparatos

REPARACIONES

y montaje de devanados de todos sistemas, tanto para Generadores de corriente continua y alterna como para Motores de corriente continua y alterna mono y polifásica

PASEO DEL TRIUNFO, 41
(Pueblo Nuevo) **BARCELONA**

Vicente Alexandre

Talleres de Construcción y Reparación

— DE —
DINAMOS-MOTORES
y de toda clase de maquinaria eléctrica
Fábrica de aparatos para alumbrado

MONTAJE, REPARACIÓN Y
CONSERVACIÓN Á TIPO FIJO
DE MOTORES Y DINAMOS

Instalaciones eléctricas, motores, dinamos, luz, timbres, pararrayos, teléfonos y todo lo concerniente al ramo de **ELECTRICIDAD.**

ESTUDIOS y PRESUPUESTOS
TALLERES Y DESPACHO

Lancaster 10, bajos.-Barcelona

Fábrica de Calzado
DE TODAS CLASES

DE
Eduardo Segarra
PERFECCION & SOLIDEZ
ELEGANCIA & ECONOMÍA

Especialidad en la medida
Calle de San Ramón, núm. 25

SUCURSAL:

Conde del Asalto, 48
(frente á la fuente)
BARCELONA

Demaneu sempre

els llapis de la famosa marca

Conté á París

(INVENTOR DELS LLAPIS)

Son sinse ducte ningú la millor classe

De venta en les principals papereries, articuls d'escriptori i dibuij.

Representant General pera Espanya i Portugal

Eliseo Deu

Bonavista, 28, (Gracia) Barcelona.

El Papel de fumar Marca

BAMBU

Es el Mejor + Más Fino y más
Aromático

FABRICANTE

R. Abad Santonja

XXXXXXXXX **ALCOY** XXXXXXXXX

LUIS AMAT Y MONRAS

Comisionista y Representante

Maquinaria-Electricidad.—Bombas y compresores Weise y Monski.
—Máquinas vapor-motores á gas y eléctricos-calderas-gasógenos-prensas.—Máquinas útiles-accesorios para máquinas, etc., etc.

Clarís, 34, 3.º, 1.ª—Barcelona

JOVENTUT VALENCIANISTA

Redacció y Administració Passelg Sant Joan, 26	Director: RICARDO CARSI	DIPÓSIT: MIQUEL ALLUÉ Carrer Cabras, 7
Serán responsables dels treballs que's publiquen, llurs autors No's torneç els originals encara que no's publiquen		Número solt: 5 centims Atrassat: doble preu

SUMARI

Valencia Surge et Ambula, per *Ricardo Carsi*.—Randa de bolillos, per *Maximià Alloza*.—La Nostra Terra.—La Cartoxa de Vall de Crist, per *Dr. Carles Sarthou*.—Pera «La Traca», per *Alexis*. La caricatura de hui.—Gacetilles.

Valencia Surge et Ambula

Valencia, la regió hermosa d'atres dies; la regió á que com apreciat tesor guarden Catalunya, Castella la Nova i Murcia, la qu'el Mediterrani besa les seues plantes en amorós tribut: la regió que com somni d'alquimista va vore correr per totes les seues ciutats i pobles en rius d'or, el producte de son treball, la qu'*imposá* als governs la seua voluntat i no suportá atra opresió que la del carinyo i veleitats de sons fills, la regió rica i hospitalaria, la que per molt de temps ignorá, el significat de la paraula *escases*... se veu hui, pobra i dessampará, i mes encara, se veu precisá anar de porta en porta política, *men-digant* una limosna de protecció, que no troba, i veu en *dolor*, *emigrar* á sos fills, en busca del *pa*, que'n son regas no encontren,

¡Pobra Valencia! ¡Quant durament pogues tons descuits! ¡En quant de rigor es castigat ton amor á la quietut, ton confiat abandono, ta ignorancia punible!

Surge et ambula: Alsat i contemplá les vegues que tens, estudia la

potencia de la terra, aquilata la seua riquesa, i te convenserás de que poseixes la millor del mon.

Despertat, i tendix la vista á les montanyes que tens, despoblades estes per la codicia i l'ignorancia, calcula s'extensió, estudia les condicions de les mateixes, i compendrás que cubertes de boscs, poden millorar el régimen de la plutja, ausiliar poderosament als teus agricultors i ser una *valla* qu'impedixca els accesos de *fam*, á les classes menesteroses. Sacudix la modorra, i escolta els gemecs dels teus terratenents que reclamen el millor aprofitament de les aigües, medix les que tens, explota á la vegá, en energia eléctrica, la forsa que hui se pert en els desnivells dels pocs rius que tens, explora les corrents superficials i subterrànees..... i vorás en claritat meridiana l'infamia que representa el que durant l'estiu, quedende secá, la matjor part de les teues vegues.

Desperea els teus brassos; i contempla les teues produccions, enterat de lo que per elles paga el consumidor, escuadrinya les normes i practiques del teu comerç, medix l'amplitud dels teus mercats, ahorra intermedia-

ris i podrás contar els millons que te priven i que llegitimament te perteneixen.

Alsat i camina, hermosa regió llevantina, encara te queden forse per aixió i molt mes, i no paregues *madastra*, tenint entranyes de *mare*. Camina..... que la vida, es moviment i l'inercia es la mort. Encamina els teus passos per les sendes qu' á la par la ciencia i l'experiencia te marquen: abandona ton balatge de cobardia i desalent, salta per damunt de la rutina i el emperisme que s'oposen al teu progrés; aprofitat dels dons, que Deu plugá dotarte, i amancixerán pera tu, dies esplendits, se disparán els nubols de la teua decadencia, la abundancia entrarà per les teues portes i els *teus fills*, no se vorem precisats á ixir per elles, á *mendigar el sustent*, que huí la *teua terra mos nega*.

Ricardo Carsí.

Randa de bolillos

Com aranya que tish meravellosa gaces qu'ab fils de nacre son trenades, tes mans divines que pareixen fades trenen segures la puntilla hermosa.

M'agrada quant treballes primorosa vore tes mans llaugeres i encantades, escumes fabricar i flors nevades ab una rapidés vertiginosa.

Jo tinc, nina, una ardenta fantasia que sempre á ton costat felís somnia, puig quant trenes llaugera randes belles la desperta 'i sonar de tos palillos i, ab ilusions i somnis per bolillos, nostre pervindre tish de meravelles.

MAXIMIÀ ALLOZA.

Castelló de la Plana.

La Nostra Terra

Periodic Regionaliste de Castelló
Apareixerá el primer de Setembre

La Cartoxa de Vall de Crist

Cuant el Palancia surt d'entre'ls acantilats rocosos del S. O. de la provincia de Castelló, seguix camp pla sonrient i tranquil donant vida á la verdosa vega de Segorb i reflexant en el mirall de les aigues les torres de vell castell i antiguetats romanes i almoguevers, de la ciutat bisbá.

Pues bé. No llunt d'ella, i hombrejades per boscage d'oliveres, s'alsen les monumentals runes de la Cartoxa de Vall de Crist famosa en l'Historia, semblant l'hosamenta d'un gegant que fá esforços titanics per seguir en peu mes enllá del tems de sa dominació. L'imponent grandesa, la magestuosa presencia de sons murs, descarnats per la picola revolucionaria, pregonen que fou aquest monestir, lo primer en importancia, entre tots los que l'Ordre Cartusiana tingué en nostre antic reyalme. A son insolit poderiu (no interrompit durant quatre segles), dedica especial atenció l'historiaor, auxiliat per l'arqueolec i 'l'artiste.

El croniste Escolano 'ns diu fou manat edificar per l'infant En Martí, senyor de Sogorb Compte de Xérica, (mes tart rey d'Aragó), ab motiu d'haberse d'anar á lluitar á Italia contra 'ls sicilians, i sentir desitjos de que l'ajudaren en l'oració els montjos; á lo cual accedí gustós son pare 'l rey en Pere.

Començaven les obres en 1385 i dotá al monestir, son fundador, ab lo senyoriu dels pobles d'Altura i d'Alcublas, honors i senyoriús varios, rentes, (1) finques i altres riqueses. Fou consagrát en 1401 i en ses claustres, temples i salóns s'acoblaren valiosíssimes obres d'art, cuadros y lli-

(1) 80.000 ducats anyals.

(2) En Vall de Crist, se conserva la primera carta hidrográfica plana qu'estreballá ab lo mon l'any 1413, dos anys anés de que s'establira en los Algerbes l'escola náutica que s'atribuix lo descubrimient. Fou l'autor Maties de Viladestes, fill de Mallorca.

bres (2) (mols del quals figuren en lo museu y biblioteca provincials de Castelló); llensos de Ribalta, Vergara, Camaró, Donoso, Orrient, Joanes i altres mestres.

Benedicte XIII (lo papa Luna), per bula de 8 de Maig que confirmaren mes tart, Martino V, Calixto III i Clement VII, anexioná á la Cartoxa de Vall de Crist, la Retoria de Castelló de la Plana, composta de mes de cincuenta beneficiats residents la qual segons les cròniques, recibí un colp de mort al vore subjecta mes de quatre cents anys á la férrea esclavitut del prior del monestir; i no bastá pera sacudirla, lo pleit entaulat en Roma, de mes de quatre llustres de duració i cuantiosos gastos.

Atre pleit no menos important sostingué la cartotxa contra 'l bisbe de Sogorb sobre la posició del famós santuari de la Cova Santa. Allá en los confins de nostra regió en el sí d'unes muntanyes, al fons d'una cova ardix constantment la fé religiosa de nostres agüelos, avivá per tendra tradisió. A imitació de les romanes catacombes hiá un altar que durant moltes centurries vé á veure 'l vasallatge de tres provincies germanes que aflueixen á la Cova Santa. A la boca de esta cova i al peu d'aquell altar vingueren los poderosos motjos á posar l'escut d'armes de la Cartoxa, sigue de dominació insatiable, prohibint l'entrá al representant del bisbe i negant autoritat á la mitra (i també al poble d'Altura). Después de varies gestions infructuosas per l'intransigencia dels monjos, el papa Clement VIII per bula de 28 de Maig de 1601, nomená á tres bisbes, pera fallar el pleit; mes, rebut el document per el prior de Vall de Crist no acceptá 'l tribunal del Papa, i designá per jutge, al vicari general de Saragoça; i este, al fi, condená en 1606 als cartexos á tornar al bisbat el Santuari de la Cova Santa, baix severes penes.

Mes, tots aquells alarts de poderiu i grandor, queden reduits hui á

unes memorables ruines, semblants á les d'un gran castell, que pregonen orgullosos lo qu'aír foren: una artística porta románica; fenestrals gòtics; bóvedes de pedra, soterranis, cisterna de marbres, torres, claustres, estatuas, muralles..... dormen arruinaes servint de camp á la eura i á les violes silvestres.

Dr. Carles Sarthou Carreres

J. C. de la Real Academia de l'Historia

(Fotografía del mateix)

Burriana-Agost de 1913.

Pera «LA TRACA»

Les apreciacions que nostre estimat cofrare de Valencia fa del valencianisme actual, son en absolut de la nostra conformitat; bé per «La Traca» que sab de quin peu coixeja la societat actual i posa á la veritat en el lloc que li correspon, á pesar de ser tan difícil en els temps actuals trobar qui la conega i l'estime; tot convencionalisme i conveniencia baixa; ¡Vixca «La Traca»!

En efecte; la definició del Valencianisme veritat, noble i modern no ha d'anar á buscarse á les piles d'aigua benaída ni en l'interior dels escapularis de Lliria; ésta definició es absolutament lliure, sempre nova i s'ha de amoldar en tots els temps á les

corrents de democràcia, als orisonts amples del modernisme i sent sempre nova i progressiva, res mes llunt de poderse ficar dins d'eixos moles de antigor ridícula i perniciosa en que la obliguen per forsa á ficarse els que s'han agarrat al *valencianisme* després de caure de cul duent les vares del pàlis del rosari de l'aurora, quant sentiren el roido de les bastonaes lliberals que saben lo que destorba p'al progrés verdader del poble; que per sert no se basa en lo vell, i sí en lo que corre, en les corrents de l'admósfera i del mar; la santa Llibertad de la idea, del amor i del esperit progresiu.

Per huí República; mes abant, lo que vinga; ahí está el Valencianisme, i no en les papaes peludes i suaes dels márdans que resen per les ánimes i menjén pels cosos á dos queixos perque non tenen tres.

Fora Rat Penat; águila, falcó, algo que pique, que avive, que vole alt; que busque la llum, i no alló dels rincons i que busque la fosca per falta de retines prou fortes pera resistir la llum de la actualitat.

Es clar que de nosatros s'apartarán tots els que no siguen prou alts d'esperit pera mirar per damunt dels insignificants destorps de les grans causes, pero heu celebrem, perque hasta ara, els que han vengut *plorant* com a *donetes de carreró* i els que calsen de dona sense tindre sexe, no mos feen mes que nosa, perque ficantse entre les cames com eixos gosets de pelleta blanca i borleta al rabo, mos privaben de la martja majestuosa capa el previndre que el veem molt clar, com la arena d'un circo, ple d'homens en pel al pit i punys de ferro mirant en compasió muntonaes de pells de femella que patejarea pera arribar allí.

Alexis.

La caricatura de huí

Joyosa se sent esta revista, al insertar la caricatura del notable artiste Gaspar Escuder, aventajat discipul de Climent. Seguix Escuder el cami trassat per el seu mestre, i aixio fa, que quant se posem dabant d'algú del seus treballs, no sapiam qu'admirar mes, si la delicadesa de les linies i colors, ó la galanura d'un estil nou i romantic.

Escuder, es molt jove encara i be podem dir, qu'es tot un temperament, nosatres, ens honrem i creem honrarlo, al rendirli publicament, nostre modest tribut d'amics enamorats de tot lo boi espiritual com es quant produix el genit d'Escuder.

Gacettes

Dos llibres de Sarthou

El delicat paisagiste, el cultisim cantor de les belleses de la provincia Castellonense, nostre distingit colaborador i amic, el Dr. C. Sarthou Carreres, ha tingut la deferencia d'enviarnos dos llibres «*Els Santuaris de la P. de Castelló*» i «*Impresions de ma Terra*», els dos, están escrits magistralment i com ell sols sap fer, pero nosatres á ser cincers, direm que sentim especial predilecció, per les *Impresions de ma Terra*.

El publicar huí un articul del autor de la *Geografia de la P. de Castelló* i la falta d'espai, ens priven molt á pesar nostre d'extraure algu dels hermosos párrafos dels mencionats llibres.

Desde América

Nostre antic administrador i entusiasta valencianiste, el simpatic Pepe Carsí, ens ha escrit una carta desde Buenos Aires, preganmos que saludem á tots els amics de Catalunya i Valencia: nosatres, en l'impossibilitat de fero personalment, oufem gustosos desde estes columnes, i

publiquem el retrato que junt en son germá Alfredo, dedica al periódic JOVENTUT el anyorat i estimat company.

Originals

Continuament resibim originals de totes parts d'Espanya i alguns del estranger: nostres desitjos, son els de complaure á tots, pero com que no ixim mes que una vegada al mes, supliquem á llurs autors, que tinguen paciència que poc á poc publicarem sons treballs.

A Micalet Duran

En els Jocs florals de Valencia ha sigut distingit, en la *flor natural*, nostre cult colaborador i bon company, Duran y Tortajada. Micalet es tot un poeta, la sencilles i la modestia, el fan doblement simpatic i aixio fa, que no tinga mes qu' amics i admiradors.

Pous artesianians i Pont en construcció

Convidats amablement, per els senyós Josep Carsí i fills, tinguerem el gust de visitar el mes passat, els treballs que tant important casa be realisant d'alguns anys en esta part, en pro de la gran irregació y abastiments d'aigües á la matjoria de poblacions Espanyoles, tan meritoria tasca mereix no sols nostra enhorabona, sino la del pais enter.

També tinguerem ocasió, d'admirar la construcció, per un sistema nou (invenció de la mencionada casa), d'un Pont, próxim á inaugurar-se en un poble d'esta provincia. En verdadera satisfacció, publiquem unes fotografies que tingueren l'amabilitat de dedicarnos, el senyor Carsí i sons fills, á quins coralment felicitem.

Reunió de la Premsa no diària

En el exclusiu propòsit de formar una societat de *defensa i apogo* dels periódichs no diaris, forem citats el día 13 del corrent en el local del Centre Aragonés, nosatres, pluma en *rislre i llengua esmolá* ferem cap allí, perquè l'idea es bona i la aplaudim, pero á ser cincers, direm que lamentaren certs exclusivismes.

¿Si no volen que formen part, els Boletins de societas particulars, pera que citarlos? ¿pera posarlos en evidència devant dels demés?

També notarem certes parcialitats personals ¿seria perquè se constituïren en el fatidic día 13?...

Els gistes menudetjaren i el bon humor no faltá en alguns, ¡gracies aixió que si no...!

Nosatres no recordem noms ni ú creem necessari ¿pera qué? pero si direm, que *nomenaren* president al director del *Evangeliste*, un senyor tant barbut, com els antichs apostols...

Nosatres, creem necessari, i som partidaris de que siga president el simpatic director de *K. D. T.* en un president com este, disfrutariem de continua alegría i tindriem ún *poquel mes de partit* en el *sexe femeni* i sobre tot, donada la semblansa que té en el actual ministre de foment ¿qui no mos diu que podria confondre un día el senyor Conde? i entonces.. quin destinet no mos cauria...

De Sport

Tenim la satisfacció de publicar la fotografia del notable goulkeeper del Club Júpiter, de San Martí, Paco Bundó. Cuant poguerem dir de la vida deportiva del simpatic company es poc, son nom es ben conegut en tots el centros de cultura física d'esta ciutat, i més de una vegada ha motivat acalorades contraversies i apostes importants la presencia del inimitable Foot-balliste.

Ens cuants partits á pres part en el estranger, representant á Espanya, ha fet quedar á nostra aimada patria, á l'altura qu'esmereix.

Nostra coral i sincera felicitació, al amic Bundó.

Tip. R. Gilabert, Durán y Bas, 5 - Barcelona

Pous ARTESIANS

Alumbraments d'aigües per diversos sistemes. Estudis é investigacions subterrànies per sondejos. Mines, cimentació de pons y grans fàbriques. Hınca de tornillos Michel y quants treballs se relacionen en estes especialitats.

Josep Carsi y fills

Passeig de Sant Joan, 26

BARCELONA

Carvajal

Sellos de correos
para colecciones

Compra * Venta * Cambio

Rambla del Centro, 30

BARCELONA

Agencia d'acarrejos

Transports de tota classe de mercancies

Miquel Argemi

Carrer de Badia, 12

Barcelona (Gracia)

IMPRENTA

Revistas, Catálogos,

Notas de Precios

Trabajos para el

Comercio, Industria y Banca

FÁBRICA
DE

LIBROS RAYADOS

OBJETOS DE ESCRITORIO

R. GILABERT

Durán y Bas, 5 y 5 bis

BARCELONA